

ಮೊದಲ ಘಟ್ಟದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣ ಯಂತ್ರ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪ್ರಭಾವ

ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಕುಂಬಾರ*

*ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕ, ಬಸವೇಶ್ವರ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ

ಸಾರಾಂಶ (Abstract)

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಆಮದಾದವು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಮುದ್ರಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಾದ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಬದಲಾವಣೆ. ಮುದ್ರಣದ ಆರಂಭಿಕ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಮಿಷನರಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ಬಂಗಾಳದ ಶ್ರೀರಾಮಪುರದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್ ವೆಸ್ಲಿಯನ್, ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್ ಮಿಷನರಿಗಳು ಬೈಬಲ್‌ನ್ನು ದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ ದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು ಇತಿಹಾಸ. ಕಥನ ಪ್ರಧಾನ ರಚನೆಗಳು ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದವು. 1901 ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ 18 ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡವು.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು (Keywords): ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪ್ರಭಾವ, ಮುದ್ರಣ ಯಂತ್ರ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಾದಂಬರಿ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳೆರಡಲ್ಲೂ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಬೇಕೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಬೇಕೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಬಂದಾಗ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ಬಯಸಿದವು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮವೂ ಕೂಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿದ್ಯಾಕ್ರಮದ ಪ್ರಭಾವದಡಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮವೆ ಆಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಆಮದಾದವು. ಇವುಗಳ ಪೈಕಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿದ್ಯಾವಂತರ ನಡುವೆ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದವು.¹ ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಮುದ್ರಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣದ ಚರಿತ್ರೆಯು ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುವುದಾದರೂ ಅದು ಗರಿಗರಿದಿದ್ದು ಹದಿನೆಂಟನೆ ಶತಮಾನದ ಅನಂತರವೇ.²

Please cite this article as: ಬಸವರಾಜ ಕುಂಬಾರ. (2021). ಮೊದಲ ಘಟ್ಟದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣ ಯಂತ್ರ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪ್ರಭಾವ. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ: ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ರಿಸರ್ಚ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಐಐಎಂಆರ್‌ಡಿ, 3(2). ಪು.ಸಂ. 130-137

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 1895ರವರೆಗೂ ಮುದ್ರಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿರದ ಕಾರಣ ಹೆಚ್ಚು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 200ನ್ನು ದಾಟಿರಲಿಲ್ಲ.³ ಅಂದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಇದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಂದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಅದು ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಕಾಣುವುದು. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಗ್ರಂಥೋದ್ಯಮದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅಂತಹ ಆಶಾದಾಯಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವ ಜನ, ಪ್ರದೇಶಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಡಳಿತಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿ ಹೋಗಿದ್ದವು. ಕಥನ ಪ್ರಧಾನ ನೆಲೆಯ ರಚನೆಗಳು ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದವು. 1901 ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಸುಮತಿ ಮದನಕುಮಾರ, ಜೀವಂಧರ ಚರಿತ್ರೆ, ಸತ್ಯವತಿ ಚರಿತ್ರೆ, ಹರ್ಷ ಚರಿತ್ರೆ, ಕನ್ಯಾವಿತಂತು, ಈಜಿಪ್ತರ ಚರಿತ್ರೆ, ಪ್ರಿಯ ಭಾರ್ಯೆ, ಯುರೋಪ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ, ಆರ್ಯಕೀರ್ತಿ, ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ, ನಗೆಗಡಲು, ಕಾದಂಬರಿ ಕಥೆ, ವಿಷವೃಕ್ಷ, ಇಂದಿರಾ, ಮಾಧವೀಲತಾ, ಚಂಡಮಾರುತ, ಆರೈಕುಲಾಂಗನಾ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಶರ್ಮಾಭುದಯ⁴ ಹೀಗೆ ನಾಟಕ, ಚರಿತ್ರೆ, ಪದ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ, ಕಾದಂಬರಿ, ಅನುವಾದಗಳೆಂಬ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ 'ಕಥನ' ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂದಿದ್ದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ.

ಮಿಷನರಿಗಳ ಪುಸ್ತಕ ವಿತರಣೆ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲದೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬುಕ್ ಡಿಪೋಗಳೂ ಈ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ (ಸುಮಾರು 1988) ತಲೆ ಎತ್ತಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಇಂತಹ ಸುಮಾರು 16 ಪುಸ್ತಕ ವಿತರಣ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹಾವನೂರು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ.⁵ ಮುದ್ರಣ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥೋದ್ಯಮದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಶಿಕ್ಷಣದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದು ಮರೆಯಲಾರದ ಸಂಗತಿ. ಮೊದಮೊದಲು ವ್ಯಾಕರಣ, ಕ್ರಮಿಕ ಪುಸ್ತಕ, ಪಠ್ಯಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಂಗಗಳಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡವು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ಓದುವ ವರ್ಗವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸಿತು. ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮ ಆಡಳಿತ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಹೊಸ ಓದುವ ವರ್ಗದ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದವು. ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭ ಹಂತದಲ್ಲೂ ವಾಚನಾಲಯಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು ಹೀಗೆ ಅವಗಾಹನೆಗೊಳಪಡಿಸಿದ್ದು ಕಾಣುವುದು. "ಅವರು (ಪಿ.ಶಿವರಾಮಯ್ಯನವರು) ನಮಗಾಗಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ'ವೊಂದನ್ನು ತೆರೆದು ಕನ್ನಡ ಬರಹಗಳ ಸವಿಯನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಉಣಿಸತೊಡಗಿದರು. ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯರು, ಪುಟ್ಟಣ್ಣಯ್ಯ, ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ, ತಿರುಮಲಾಂಬಾ ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜ ನಗರದ ವೆಂಕಟರಮಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಮೊದಲಾದವರ ಬರಹಗಳನ್ನು ನಾನು ಓದಿದ್ದು ಆಗಲೇ. ಆಗ ನಾನು ಎರಡನೇ ಫಾರ್ಮಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕೃಷ್ಣ ಸೂಕ್ತಿ- ಕಾದಂಬರಿ ಸಂಗ್ರಹ, ಸತ್ಯವಾದಿ ಮೊದಲಾದ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ನಾವು ತರಿಸಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆವು."⁶ ಈ ಹೇಳಿಕೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಕೇವಲ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಓದುವರ್ಗದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಓದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲು

ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರಣಗಳು ಓದುಗ ವರ್ಗದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವವು.

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆ ಹಾಗೂ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಪ್ರಸಾರದ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರದ ರೀತಿಯು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದದ್ದು. ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರಮಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ಅರಿಯಬಹುದು. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅರಿಯಲು ಈಗಾಗಲೇ ಅಧ್ಯಯನ ಆಗಿರುವುದು. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ, ರಾ.ಯ.ಧಾರವಾಡಕರ, ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಕಿತ್ತೂರ, ಎಚ್.ಎಸ್. ಸುಜಾತಾ, ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಭರಣ್ಯರವರ ಪ್ರೌಢ ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಈ ಅಂಶ ಪರಿಪೂರ್ಣವೆನಿಸುವುದು. ಈ ಮಹನೀಯರ ಜೊತೆ, ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಂಘ, ಸಂಸ್ಥೆ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರವರು ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದಂತೆ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಕಿತ್ತೂರ, ರಾ.ಯ.ಧಾರವಾಡಕರರು ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಂತೆ ಎಚ್.ಎಸ್.ಸುಜಾತಾ, ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿದ್ದಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು ಯಾರು? ಅಂತಹ ಬಗೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಗತ್ಯವೇನಿತ್ತು? ಓದುವರ್ಗದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹೇಗಿತ್ತು ಎಂಬ ಸಂಗತಿಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯ ಅರ್ಥವತ್ತತೆ, ಪ್ರಸಾರಕರು, ಓದುವರ್ಗದ ಆಂತರಿಕ ಸಂಬಂಧ ಬಿಡಿಸಲಾರದ್ದು ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣುವುದು.

ಈ ಕಾಲದ ಕನ್ನಡಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ ವಾಗ್ಭೂಷಣ, ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ ಆನಂದವನ, ಸದ್ಭೋದ ಚಂದ್ರಿಕೆಗಳು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹದೊಂದಿಗೆ ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಪಡೆದದ್ದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆರಂಭ ಕಾಲದ ಬಹುತೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಪ್ರಚುರಗೊಂಡಿದ್ದು, ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಹೊಸ ವಿದ್ಯಾವಂತ ವರ್ಗದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿವೆ.

ಬಿ. ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯರು ಭಾಷಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕುರಿತು “ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಈಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಯಶಃ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವಂಗಭಾಷೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಬದಲಾವಣೆಗಳುಂಟಾಗಿವೆ. ಪ್ರಕೃತ, ವರ್ಗ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲೂ ವಿವಿಧ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳುಂಟೋ ಅದೇ ಮಾದರಿಯ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ದೈನಿಕ, ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ, ಪಾಕ್ಷಿಕ, ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಮುಂತಾದವುಗಳು ನೂರಾರು ಹುಟ್ಟಿ ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಪ್ರತಿಗಳಾಗಿ ಪ್ರಚಾರವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ಭೌತಿಕ ಚಿಕ್ಕಿತ್ತಾ ಪದಾರ್ಥ ವಿಜ್ಞಾನ, ಭೌತತ್ವ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕಾನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಬಂಧವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳುಂಟಾಗಿವೆ. ಇದನ್ನೆ ಮುಂದುವರೆದು ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾಚುರ್ಯವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದೇಶ ಭಾಷೆಯು ಮಾತ್ರ

ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಇತರ ದೇಶಗಳಂತೆ ಕಾಲಾನುಗಣ್ಯವಾದ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ವಿಷಾದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.”⁷

ಅಂದಿನ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು, ಮ್ಯಾಗಜಿನ್‌ಗಳು ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಅಗತ್ಯ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿವೆ. ಆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಓದುಗ ವರ್ಗವನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮಂಗಳೂರು ಸಮಾಚಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ. “ದೇಶವೆಂಬ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರು ಇಂದಿನ ಪರಿಯಂತರ ಹೊರಗಿನ ದೇಶಸ್ಥರ ಸಮಾಚಾರ ಮಾರ್ಗ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಕಿಟಕಿಯಿಲ್ಲದ ಬಿಡಾರದಲ್ಲಿ ಉಳುಕೊಳ್ಳುವವರ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಅದು ಕಾರಣ ಹೊರಗಿನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಣುವ ಹಾಗೆಯೂ ಒಳಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಳಕು ಬೀರುವ ಹಾಗೆಯೇ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಕಿಟಕಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಈ ಸಮಾಚಾರ ಕಾಗದವನ್ನು ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಓದಬೇಕೆಂದಿರುವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಕಿಟಕಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಗಿರುವುದು.”⁸ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿವೆ. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ, ನಿರೂಪಿಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹರಡಿವೆ ನಡೆ, ನುಡಿಯನ್ನು ತರಬೇತಿಗೊಳಿಸಿ, ಆಲೋಚನಾ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಜನರನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿ ಅಲ್ಲ. ಇದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪಾತ್ರ ತೋರಿಸುವುದು. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ವಸಾಹಾತುಶಾಹಿ ಒತ್ತಡದ ಪರಿಣಾಮದಿಂದಾಗಿ ಹೊಸ ವಿದ್ಯಾವಂತ ವರ್ಗ ಭಿನ್ನವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತರ್ಕ ಮಾಡಲು ತಳಹದಿಯನ್ನು ಈ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು ಕಾರ್ಯಮಾಡಿದವು.

ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ತಮ್ಮ ವಸ್ತು ಶೈಲಿಗಳನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಆಂಗ್ಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುವವು. ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಭಾಗಗಳೂ ಕಾದಂಬರಿ ಅನುವಾದಗಳೂ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದ್ದು ಈ ಮಾತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಒದಗಿಸುವುದು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ವಸಾಹಾತುಶಾಹಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸರಣವು ತನ್ನ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಮುದ್ರಣಯಂತ್ರಗಳ ಬಳಕೆ, ಹೊಸ ಅಂಚೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಪತ್ರಿಕಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿದವು. ಇದೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವಂತ ವರ್ಗ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಎದುರಿಸಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಗೊಂದಲ, ಅನಿಶ್ಚಯತೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವಿಭಿನ್ನ ನಿಲುವನ್ನು ಮಂಡಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯಧರ್ಮದಪರ, ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತಪರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮೊದಲು 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವು. ಈ ಸಮಯದ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬಿಂಬಿಸಿದವು. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ‘ಅರುಣೋದಯ (1862) ಪತ್ರಿಕೆಯು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೇಶಿ ಕ್ರೈಸ್ತರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿಯೇ ಬರೆದ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದವು.

ಮೊದಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ತಳಹದಿಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರಿಯಬಹುದು. ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ಯಾವಂತ ವರ್ಗದ ವಿಭಿನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಈ ಅಂಶ ನೈತಿಕವಾಗಿ ವಿಚಾರವಂತಿಕೆಯು ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ,

ವಿಷಯಗಳತ್ತ ಯುವಕರನ್ನು ಸೆಳೆಯಿತು. ದೇಶೋದ್ಧಾರದ ಸದಾಚಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. “ಆನಂದ ಚಂದ್ರಿಕೆ (1917) ಎನ್ನುವ ಪತ್ರಿಕೆ ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತ ಕೂಪ ಮಂಡೂಕತನವನ್ನು ಟೀಕಿಸಿ ನಿರ್ಮಲ ದೇಶೋದ್ಧಾರಕವಾದ ಸದಾಚಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದೇ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶವೆಂದು ಸಾರಿದೆ.”⁹ ಮೂಲ ಗ್ರಂಥಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ವಿಶದಪಡಿಸುವ ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ತರುವುದು. ಇಂಥ ಗ್ರಂಥಗಳು ಸುಲಭ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಪ್ರಶೋತ್ತರ, ಕಥಾವಳಿ, ಕೀರ್ತನ ಕಾದಂಬರಿ ಮುಂತಾದ ನಿಬಂಧಗಳಾಗಿರುವವು. ಜನರಿಗೆ ವಿನೋದವಾಗಿ ಓದಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗಿರಬೇಕೆಂದೇ ಇವುಗಳ ಉದ್ದೇಶ”¹⁰ ಆ ಕಾಲದ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಬಂಧ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಗದ್ಯ ಪ್ರಧಾನತೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಮೂಡಿ ಬಂದಿತೆಂಬುದು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮಿಸಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಇದ್ದವು. ಅದರಲ್ಲಿ “ಕರ್ನಾಟಕ ವಾಣೀ ವಿಲಾಸ” (1888) ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು. ಗಳಗನಾಥರ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹಾವನೂರವರು “ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಗಳಗನಾಥರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮುಂದೆ ಓದಿ ಹೇಳಲಾರದ್ದನ್ನು ಅವರು ಎಂದೂ ಬರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.”¹¹ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ವಿಷಯಗಳು ತಿಳಿಯದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ಗಂಭೀರತೆ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿತನದಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಓದುಗರನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಒಳನುಸುಳಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುವುದು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನರಿತ ಓದುಗರು ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಯತ್ನಗಳು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವವು. ಈ ಸಂದರ್ಭದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಪ್ರಕಾಶ, ಅರುಣೋದಯ, ಹಿತೋಪದೇಶ, ಸದ್ಭೋದ ಚಂದ್ರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ, ಸಾಧಕ, ವಿಜ್ಞಾನ ದೀಪಿಕೆ, ಕನ್ನಡ ಸಹಕಾರಿ ಮೊದಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಜನರ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಯಾಮದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ್ದು ಕಾಣುವುದು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಟಣೆ ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಕಾಣುವುದು. ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದ ಪತ್ರಿಕೆ ಎಂದರೆ ಗಳಗನಾಥರ ಸದ್ಭೋದ ಚಂದ್ರಿಕೆ. 1907 ರಲ್ಲಿ ಆನಂದವನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಗಡಿಯ ಮಠದ ಸುದ್ದಿಗಳು, ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ನೈತಿಕ ಕಥಾಮಾಲೆ, ವೀರಶೈವ ಮಹಾಸಭೆಯ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಹಾಪುರುಷ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ.”¹² ಇಂತಹ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಉದ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದು ಕುತೂಹಲಕರ ಸಂಗತಿ. ಇಲ್ಲಿ ಗಳಗನಾಥರ ಆಸಕ್ತಿ ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿದ್ದು ಎಂಬ ಸಂಗತಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದದ್ದು. ಇದರಿಂದ ಗಳಗನಾಥರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಧೋರಣೆಗಳ ನಡುವೆ ಎಂದೂ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಕಂಡಿಲ್ಲ ವೆಂಬುದು ಮನನೀಯ ವಿಷಯ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಯ ಪ್ರಸಾರವನ್ನೇ ಉದ್ದೇಶ ವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಚಾಮರಾಜನಗರದ ಸಿ. ವೆಂಕಟರಮಣ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವರು ಕಾದಂಬರಿ ಸಂಗ್ರಹದ ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನೀತಿ ಬೋಧಾತ್ಮಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳತ್ತ ಅವರು ಕಾದಂಬರಿ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ

ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ 'ಕಥನ' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಎಂದು ಕಾಣುವುದು.

ಮುಂದಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಕಾದಂಬರಿ ಸಂಗ್ರಹವು ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಿಲುವು ಬಹುಮುಖ್ಯಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಸಚಿತ್ರ ಭಾರತ, ಶುಭೋದಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆರೂರು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಜನರ ಮನ್ನಣೆ ಗಳಿಸಿದ್ದವು. ಇದನ್ನು ರಾ.ಯ.ಧಾರವಾಡಕರರು "1913ರಲ್ಲಿ ಹೊರಟ 'ಸಚಿತ್ರ ಭಾರತ' ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಯದುಮಹಾರಾಜ ಎಂಬ ಎರಡನೆಯ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. 1914-1917ರ ವರೆಗೆ ಸಚಿತ್ರ ಭಾರತವು ವಾಸುದೇವಮಯವಾಯಿತು" ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು. ಮುಂದುವರೆದು ಕೆರೂರರು 'ಶುಭೋದಯ' ದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಉದಾರಮತವಾದಿ ಎಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ."¹³ ಮತ ಧರ್ಮ ಕುರಿತಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ಗಮನ ಹರಿಸಿದ್ದು ಕಾಣುವುದು. ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಗತಿಯ ಜೀವಾಳವಾದ ವಿಷಯ ವಸ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ.

ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ ಮತ್ತು ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆ ವಾಗ್ಭೂಷಣ ಪಾತ್ರ ಅತಿ ಮಹತ್ವದ್ದು. "ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವು ತೊರಮುರಿಯವರ 'ಬಾಣ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಕಾದಂಬರಿ ಬರಹಕ್ಕಾಗಿ ಬಹುಮಾನ ನೀಡುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಗಳಗನಾಥರ ಪದ್ಮನಯನಾ, ಗೊಳಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟಿಪ್ಪ ಅರಳಿಯವರ ಕನ್ನಡ ಕಾರ್ಯಸಾಗರ ಮೊದಲಾದ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕೃತಿಗಳು ವಾಗ್ಭೂಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದವು. ರಾ.ಹ. ದೇಶಪಾಂಡೆಯವರು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟಗಳು ಮತ್ತು ಪದ್ಮನಯನಾ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಉಂಟಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಚಣೆಗಳು ಅಪಾರ".¹⁴ ಕರ್ನಾಟಕತ್ವ, ಕರ್ನಾಟಕ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿರುವುದು ಕಾಣುವುದು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಬೀರುವ ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯಲು ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿ.

ಸ್ತ್ರೀಪರ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ತಿರುಮಲಾಂಬ ಅವರ 'ಕರ್ನಾಟಕ ನಂದಿನಿ' ಮತ್ತು ಆ ಕಲ್ಯಾಣಮೃನವರ 'ಸರಸ್ವತಿ' ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದು ಕಾಣುವುದು. ಈವರ ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಪರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವತಃ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ್ತಿಯರಾದ ತಿರುಮಲಾಂಬ ಅವರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬಗೆಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ತ್ರೀ ಪರ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದು.

ಓದು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಲು ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದ ಬಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆರ್ಥಿಕ ವಿಚಾರ ಕುರಿತ 'ಅರ್ಥ ಸಾಧಕ', ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು 'ಬೋಧಿನಿ', ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ 'ವಿಜ್ಞಾನ ದೀಪಿಕೆ', ಪರಮಾರ್ಥ ವಿಚಾರವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ 'ಶಿವಾನುಭವ', 'ಧರ್ಮತರಂಗಿಣಿ', ಕ್ರೈಸ್ತಪರ ಚರ್ಚಿತ 'ಅರುಣೋದಯ' ಅಲ್ಲದೆ ಸಹಕಾರಿ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ 'ಕನ್ನಡ ಸಹಕಾರಿ' ಮುಂತಾದ

ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರಾವಾಹಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ಓದುಗರ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಧರ್ಮ ತರಂಗಿಣಿ ಸಂಪಾದಕರು 'ಇದು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಕಾಲವು' ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನಿದರ್ಶನವಿದೆ. ಕೆಲವು ಸಂಪಾದಕರು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಪರಮಾರ್ಥ' ಸಂಪಾದಕೀಯದಲ್ಲಿ ಅದು ಕಾಣುವುದು. ಮಾತೃಭೂಮಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರು "ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಂದ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟವಲ್ಲ"¹⁵ ಎಂಬಲ್ಲಿ ವಿರೋಧ ಕಾಣುವುದು. ಹಾಗೆ ವಿರೋಧ ಮಾಡಲು ಅಂದಿನ ಕಾಲದ ನಂಬಿಕೆ ಆಚರಣೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ ಪ್ರಭಾವ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಾಗೆ ಮೈಸೂರು ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಬಹುದಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಗ್ರಂಥೋದ್ಯಮವನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ. ಅನುವಾದಿತ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶನವನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ. ಬಾಪು ಸುಬ್ಬರಾವ್, ಎಂ.ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ, ಶ್ರೀಕಂಠಗೌಡ, ಬಿ. ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯ ಕಾದಂಬರಿ ಅನುವಾದಗಳು ಬೆಳಕು ಕಂಡಿದ್ದು, ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕವೆಂಬುದು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರ ಉದಾರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೊದಲು ನಿ.ಭಾಗ್ಯ, ಮುರಾದ, ಸುಮತಿ ಮದನಕುಮಾರ ಚರಿತ್ರೆ, ವಿಷವೃಕ್ಷ ಚಿಕ್ಕ ಬಣಜಿಗರು ಮುಂತಾದ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಪ್ರಾಚೀನ ನವೀನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಕಾಶನದ ಮಹತ್ವದ ಸಂಸ್ಥೆಯಂತೆ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದೆ. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಕಾಲದ ಮಹತ್ವದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಸುವುದು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಸಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯೊಂದಿಗೆ, ಪರಮಾರ್ಥ, ಚಂದ್ರೋದಯ, ಪ್ರಬೋಧ, ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ, ಸರಸ್ವತಿ, ಸಚಿತ್ರ ಭಾರತ, ಸುವಾಸಿನಿ, ವಿವೇಕೋದಯ, ಕನ್ನಡ ಸಹಕಾರಿ, ಧರ್ಮತರಂಗಿಣಿ, ಆರೈಮತೋದ್ಧಾರಿಣೀ ಮುಂತಾದ ಬಹುತೇಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವಾಗ ಆ ಕುರಿತು ಸಾಕಷ್ಟು ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬ ಸಂಗತಿ ಮಹತ್ವದ್ದು. ಮೊದಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯೊಂದು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಧಾರಾವಾಹಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನೆ ಶಿವರಾಮಪಡಿಕಲ್ ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ಈ ಅಧ್ಯಯನಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಸುಮಾರು 80 ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪೈಕಿ 30ಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿವೆ. 1900 ಮೊದಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯೊಂದೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಧಾರಾವಾಹಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ 1900 ರಿಂದೀಚೆಗೆ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಬಹುತೇಕ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು ಆರಂಭಿಸಿರುವುದು"¹⁶ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪುಟಗಳು ಅರೆಬರೆಯಾಗಿ ದೊರಕಿವೆ. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಈ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘರ್ಷವುಂಟಾದುದರಿಂದ ಜನರ ಆಸಕ್ತಿ ಹಿಗ್ಗತೊಡಗಿತು. 19ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಒಂದು ವರ್ಗವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧುನಿಕ ಸಂವೇದನೆಗೆ ವೇದಿಕೆ ಒದಗಿಸಿತು. ಈ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕ ಸಂಬಂಧ ಪಡೆದದ್ದು ಸುಧಾರಣೆಯ ಪರ್ವಕ್ಕೆ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು. ಈ ಅಗತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು. ಪತ್ರಿಕೆ ಉದ್ಯಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಕಾಲ ಹಿಡಿದಂತಿದೆ. ಲೇಖಕರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದ್ಧತೆಗೆ ಅನುಗುಣ ಕಾರ್ಯವೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೊಂದು ವೇದಿಕೆಯಂತೆ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ.

ಕೊನೆಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಶಿವರಾಮ ಪಡಿಕಲ್. (2001) ನಾಡುನುಡಿಯ ರೂಪಕ. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮಂಗಳೂರು. ಪು.223.
2. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ. (2000) ಹೊಸಗನ್ನಡ ಅರುಣೋದಯ. ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಪು.34-56.
3. ಅದೇ. ಪು.202-205.
4. ಕನವಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣ (2001) ಆನಂದವನ. ರಾಜನಂದಿನಿ ಶ್ರೀ ಶೇಷಾಚಲ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮಂಗಳೂರು.
5. ಪೂರ್ವೋಕ್ತ-2
6. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ. (1991) ಹುಚ್ಚುಮನಸ್ಸಿನ ಹತ್ತು ಮುಖಗಳು. ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಸಾಗರ. ಪು.25-26.
7. ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯ ಬಿ. (1930) ದುರ್ಗೇಶನಂದಿನಿ ಪೀಠಿಕಾ ಭಾಗ. ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಅಂಡ್ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಕಂಪನಿ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಪು.2.
8. ಮಂಗಳೂರು ಸಮಾಚಾರ.
9. ಆನಂದ ಚಂದ್ರಿಕ (2001). ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮಂಗಳೂರು. ಸಂ1 (2). ಪು.50.
10. ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಪ್ರಕಾಶ (2001). ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮಂಗಳೂರು. ಪು.3, 4,
11. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರು. (2000). ಗಳಗನಾಥ ಮಾಸ್ತರರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಪು.53.
12. ಪೂರ್ವೋಕ್ತ 1, ಪು.235.
13. ಧಾರವಾಡಕರ ರಾಯ. (1975). ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉದಯ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ. ಪು.390-391
14. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಕಿತ್ತೂರ. (1978). ಗಳಗನಾಥರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ. ಪು.37-48.
15. ಪೂರ್ವೋಕ್ತ 1, ಪು.238
16. ಅದೇ. ಪು.244